

A PAKSI ATOMERŐMŰ BŐVÍTÉSÉNEK REGIONÁLIS ÖSSZEFÜGGÉSEI

(A KÖZVETLENÜL ÉRINTETT TÉRÉG LEHATÁROLÁSA ÉS BELSŐ SZERKEZETE)

Témavezető: Hajdú Zoltán

**Készült: MTA Regionális Kutatások Központja, Dunántúli
Tudományos Intézet**

Pécs, 2010

Közreműködők: Erdősi Ferenc, DSc, tudományos tanácsadó, Hajdú Zoltán, DSc, tudományos tanácsadó, Hrubai László, tudományos segédmunkatárs, Kovács Dezső, PhD, tudományos munkatárs, Lux Gábor, PhD, tudományos munkatárs, Pola Péter, PhD, tudományos munkatárs, Varju Viktor, tudományos segédmunkatárs, MTA RKK Dunántúli Tudományos Intézet

Összefoglaló

Az atomipar minden tekintetben a legszigorúbb (nemzeti és nemzetközi) ellenőrzés alatt álló iparág és technológia. A folyamatos, szigorú előírásokon alapuló ellenőrzés okán a leginkább biztonságos, ugyanakkor potenciálisan a legveszélyesebb, s a legnagyobb károkozásra képes ágazat is. A különböző helyeken bekövetkezett balesetek miatt (különösen Csernobil óta) van egyfajta egyéni, lokális, sőt társadalmi félelem is vele kapcsolatban.

A Paksi Atomerőmű Zrt. (a továbbiakban Atomerőmű) az elmúlt évtizedekben minden érintett számára biztonságosan működött, s működése során sajátos, többszintű kapcsolatrendszerrel (globális nemzetközi, országos villamos-energetikai szerep, országos biztonsági figyelem és viszonyulás, Budapesthez kötődő szakmai kapcsolatok, regionális, megyei, kistérségi, települési stb.) hívott életre. A nemzetközi, valamint országos jellegű- és jelentőségű kapcsolatok sok szempontból alapvetően meghatározzák az Atomerőmű

működési feltételrendszerét, szakmai biztonsági környezetét. Egészeben véve talán nincs még egy magyar város, amely ennyire szerteágazó, sokszintű, sokérdekeltségű, sok érintettségű kapcsolatrendszerrel rendelkezne, mint Paks.

Az Atomerőművet illetően a nemzetközi és a nagyterrségi kapcsolatok mellett kialakultak a szűkebb környezetben belüli, a napi működést befolyásoló településközi viszonyok is. Ezek részben az Atomerőmű biztonságos üzemeltetésével, részben pedig a hozzá kötődő ingázáshoz kapcsolhatók. A szűkebb települési környezetnek az „atomtérhez” való kapcsolódása egyes esetekben történeti jellegű és meghatározottságú (uránérc bányászat- és dúsítás), más esetekben (hulladékártolás) pedig „újkeletű”.

A nukleáris ágazat, illetve a tevékenység valamely szegmensébe való bekapcsolódás, egyszerre jelent rövid távú gazdasági, termelési, biztonsági, környezeti, környezetvédelmi stb. kapcsolódást, illetve a hulladékártolás révén egyfajta, emberi történeti mércével mérve az „idők végezetéig tartó” kapcsolatot, hatást, együttélési kényszert.

A kutatás során több szegmensben vizsgáltuk az Atomerőmű településközi (Paks, szomszédási környezet, kistérségi, megyei, regionális, interregionális) kapcsolatrendszerét. Mindegyik vizsgált települési kör hordoz az „atomüzlethez” kapcsolódó, bár eltérő jelentőségű, a helyi és az országos érdekekben különböző módon kezelt rész-meghatározottságokat. Paks és környéke esetén az „atomkötöttség” egyértelműen dominánsnak tekinthető a legtöbb tényező esetében. Bataapátiban létrejött és működik a kis- és közepes radioaktív hulladéklerakó, még hozzá társadalmilag elfogadottan, a község számára jelentős infrastrukturális fejlődést biztosítva. Boda esetében pedig arról van szó, hogy újra megváltozik az „atomhelyzet”. A korábbi érckitermeléshez kapcsolódó hatásokat a tárolás hosszú távú folyamatai válthatják fel.

Az Atomerőmű tervezett bővítése a létesítmény mostani „területi beágyazottságát” tekintve nem változik meg: marad a széles nemzetközi kooperáció (bármelyik technológiát is valósítják meg), az országos kapcsolatok széles köre, a regionális, a megyei, a kistérségi és a települési kapcsolatrendszer is.

Ha a bővítés alatti munkaerő-szükséglet oldaláról, illetve a munkaerő ellátásának biztosítása feltételei szemszögéből nézzük a kérdéskört, akkor az építés időszakában megjelenő nagy mennyiségű ideiglenes munkaerőt „decentralizáltan”, területi jelleggel érdemes elhelyezni, s egy „zárt” közlekedési pályán mozgatni, mégpedig a ma már meglévő hidak bázisán.

